

kov kot *antiintelektualce* (antidreyfusarje). Tako se zgodi obrat, ki je danes na ravni obče vednosti pozabljen, ki pa strukturno pomeni, da so diskurzivne in argumentacijske procedure dreyfusarjev v veliki meri identične s tistimi, ki jih imenujemo intelektualne, medtem ko so antidreyfusarske diskurzivne strategije in argumentacijske procedure sinonim za francoski in v glavnem nerefektirano tudi za (evropski) antiintelektualizem (Charle, 1990; 1996: 308–312; prim. Johnston, 1974, Winock, 1997).¹³ Kolikor pa so intelektualci skozi proces demokratizacije in sekularizacije v 19. stoletju (Chadwick, 1975/1995), kakor nas opominja Pascal Balmand (1992), s svojo družbeno funkcijo zapolnili mesto, ki je bilo prej rezervirano za duhovnike (gl. tudi Sapiro, 2003), je razumljivo, da so se v aferi Dreyfus, ki je kulminacija vseh teh dogajanj in družbenih restrukturacij, nasprotniki krhkega republikanskega ravnovesja spontano dvignili in reaktivirali stare predsodke, da bi se sistematično spopadli s simbolnim in imaginarnim kolesjem te nove zgradbe. Da bi razumeli, zakaj so bile sestavine antiintelektualne recepture (intelektualca) v času, ko so se intelektualci konstituirali kot specifična frakcija družbenega telesa, že razdelane v svoji totalnosti, moramo preučiti pogoje, ki so v prvi vrsti omogočili pojav intelektualcev. V zvezi s tem nas Pascal Balmand (1992: 35–36) opominja, da se antiintelektualizem ne bi mogel razviti, če kulturna politika francoske tretje republike intelektualcem ne bi pripisala simbolno odločilne funkcije varuhov univerzalnih vrednot in jih povzdignila v opornike civilnodružbene legitimnosti.¹⁴

13 Kakor navaja Charle (1996: 336–337), je navezava antiintelektualizma na antisemitizem intenzivno prisotna že v delu konservativnega nemškega zgodovinarja Treitschkeja. Po Charlovem mnenju so v njegovem diskurzu že sredi 19. stoletja prisotni mehanizmi in bistvene teme, ki jih kasneje najdemo v ozadju vrednostnega sistema antiintelektualizma (antisemitizma). Ko antisemitizem v Avstriji z županom Karlom Luegerjem (ki je bil izvoljen kar osemkrat zapored; na položaju med 1897–1910), občudovalcem francoskega antisemita Drumonta (ki je leta 1889 ustanovil Antisemitsko ligo Francije), postane legalizirana (večinska) ideologija, lahko to obenem vidimo tudi kot nevidno, a gotovo in najširšo normalizacijo antiintelektualizma. Gl. tudi Balmand (1992), ki omenja sprjetost antiintelektualizma in antisemitizma, prvega pa opredeljuje kot »tip diskurza ali ideološke države, ki odkrito manifestira globalno sovražnost do intelektualcev kot specifičnih akterjev političnega življenja« (ibid.: 32).

14 Težavno in ambivalentno vlogo intelektualca v Franciji v času afere in po njej dobro povzema Péguy -produkt republikanske meritokracije, ki se je z vsem svojim zagonom pognal v afero na strani zagovornikov Dreyfusa in ki ga je paradoksen sociohistorični itinerarij sčasoma privedel do najradikalnejšega antiintelektualizma. Če je Barrès zasnoval prototip antiintelektualca, pa je njegovemu modelu sledilo več inkarnacij različnih profilov: npr. Drieu La Rochelle predstavlja antiintelektualizem tesnobnega odklanjanja samega sebe in refleksije in je s svojim zgledom popolne ideološke razpoložljivosti (konformnosti) vplival na številne naslednike; Péguy in Bernanos predstavljata antiintelektualizem katoliških integralistov, bolj čustvenih kakor racionalnih; Céline predstavlja antiintelektualizem obupanca in mizantropa; Jacques Perret, marcel Aymé in Roger Nimier predstavljajo antiintelektualizem desnega anarhizma itn. (Balmand, 1992: 37). Pascal Balmand (ibid.) vidi določeno stabilnost in kontinuiteto v evoluciji francoskega antiintelektualizma od afere Dreyfus pa do